

תמונת מצב בעזה מאת המתאם ההומניטרי

17-23 במרץ 2009

סקירה כללית

סוגיית הגישה עבור סיוע הומניטרי נותרה בעדיפות עליונה מאחר שהמאמצים לשיקום השירותים הבסיסיים וליישום תוכניות הומניטריות ותוכניות שיקום ראשוניות מוגבלים בשל היעדר חומרי בניין וחלקי חילוף.

כמויות המשלוחים וסוגי האספקה המגיעים לעזה ממשיכים להיות כפופים למגבלות שרירותיות ונהלי אישור בלתי צפויים. טווח המוצרים המוגבל, שישראל מאפשרת לייבא לעזה, משתנה באורח תדיר והדבר יוצר בעיות לוגיסטיות קשות עבור הסוכנויות ההומניטריות ומקשה עליהן ליישם תוכניות.

- השבוע התאפשר לראשונה מאז נובמבר 2008 לייבא משלוח בטון (50 טון) לעזה דרך הערוצים המסחריים, משלוח המיועד ספציפית, בצירוף ציוד אינסטלציה, לשיקום מערכות מים שניזוקו. ואולם, לפי רשות המים העזתית, אספקה זו אינה שימושית ללא צינורות מים נילוויים, שיבואם נאסר מאז אמצע ינואר. אספקת המים השתפרה, ואולם נכון לעכשיו כ-400 אלף מתושבי עזה נותרו ללא גישה למים זורמים במערכת המים הציבורית. בנוסף לכך, עד מאה אלף תושבים סובלים מאספקת מים משובשת בשל מחסור בחומרים וחלקי חילוף לתיקון המערכת.
- בפגישת קבינט שנערכה ב-22 במרץ הורתה ממשלת ישראל לאפשר את כניסתם לעזה של מוצרי מזון מכל המקורות הרלבנטיים וזאת ללא הפרעה ובכפוף לאימות [תכולה ומקור].
- צה"ל הרג שני פלסטינים שניסו, ככל הנראה, להטמין מטעני חבלה ממזרח לדיר אל באלח. שני פלסטינים נוספים, חקלאי ודייג, נפצעו מירי צה"ל ממזרח למחנה מראזי וממערב לבית לאהיה. בנוסף לכך, חמישה דייגים נעצרו ממערב לבית לאהיה.

הגישה לתוך רצועת עזה / המעברים

יבוא סחורות

- במהלך התקופה שבין 15-21 למרץ התאפשרה כניסתן לעזה של 728 משאיות בסה"כ, בכללן 140 משאיות הנושאות מטענים של סוכנויות סיוע הומניטריות.
- הרוב המכריע של הסחורות המיובאות הינו מוצרי מזון, ומדובר ב-556 משאיות (76%). 93 משאיות (13%) נשאו מוצרים המשמשים לצורכי היגיינה / ניקיון (המוגבלים לכלור, מגבונים וחיתולים). מוצרי צריכה מתכלים לא אכילים (בעיקר שמיות ומזרונים) יובאו ב-32 משאיות (4%), אספקה רפואית יובאה ב-21 משאיות (3%), ומוצרי חשמל ותעשייה (המוגבלים למיזמי מים מסוימים) יובאו ב-12 משאיות (2%).
- 14 המשאיות הנותרות הובילו כלי כתיבה / חומרי לימוד (6 משאיות), חומרי גלם חקלאיים (5 משאיות של ביצים מופרות), חומרי אריזה (2 משאיות), ומשאית אחת בלבד יבאה חומרי בניין.
- לא התאפשר ייבוא בע"ח, כלי רכב ותחבורה, או כל מצרך אחר.
- השבוע נכנסו לעזה בממוצע מדי יום 121 משאיות, וזאת בהשוואה ל-246 משאיות שנכנסו לעזה בממוצע ביום בשבוע השלישי של חודש יולי 2008².

¹ מידע על מצבם של מעברי הגבול ומספר המשאיות העוברות נאסף ע"י משרד המתווך ההומניטרי בעזה, בהתבסס על מידע שמספקים משרד הכלכלה העזתי, סוכנות אוג"א, סוכנות UNSCO ומרכז המסחר הפלסטיני. Paltrade הנתונים מאומתים מול מידע שהתקבל ממשרד מתאם פעולות הממשלה בשטחים COGAT - ומתייחסים לתקופה שבין 15-21 למרץ.
² בחודש יולי 2008 נרשם שיא היבוא לעזה בתקופת הפסקת האש.

חשמל / דלק

- במהלך תקופת הדיווח, בין ה-15 ל-21 למרץ, לא התאפשרה כניסת דלק וסולר לצרכים ציבוריים. הפעם האחרונה שבה התאפשר יבוא דלקים לצרכים ציבוריים היתה ב-2 בנובמבר 2008. התאפשר יבואם של כ-1,017.5 טון גז בישול, וזאת בהשוואה ל-471 טון שיובאו בין ה-8 ל-14 במרץ. למרות הגידול המשמעותי, כמות זו מייצגת 58% בלבד מהתצרוכת השבועית המשוערת, כפי שהיא מוערכת ע"י ההתאחדות הפלסטינית של בעלי תחנות הדלק (GSOA). כ-2,178,460 ליטר דלק תעשייתי יובאו עבור תחנת החשמל העזתית, בדומה לכמויות השבועיות שיובאו בששת השבועות האחרונים. ואולם, כמו זו מהווה 69% בלבד מהתצרוכת השבועית כפי שנקבעה ע"י הנהלת תחנת החשמל.
- GSOA מדווחת כי נמשכת הזרמת הדלק דרך המנהרות העוברות מתחת לגבול מצרים ברפיח, וקרוב ל-100 אלף ליטר סולר ו-70 אלף ליטר דלק מועברים לתוך עזה מדי יום. כעת ניתן להשיג בשווקים דלק וסולר.

המצב במעברים

- לפי משרד מתאם פעולות הממשלה בשטחים (המתפ"ש), מעבר סופה אינו משמש יותר כמעבר גבול. סופה נפתח לאחרונה ב-12 לספטמבר 2008, והשימוש העיקרי שנעשה בו היה להעברת חומרי בניין.
- מעבר קרני נותר סגור (היה פתוח לאחרונה ב-12 ליוני 2007).
- שרוול המסוע בקרני פעל במשך שלושה ימים במהלך תקופת הדיווח.
- המסלול בו מועבר בטון נותר סגור לחלוטין מאז ה-29 באוקטובר 2008.
- צינור הדלק בנחל עוז פעל במשך חמישה ימים (גז לבישול ודלק תעשייתי בלבד), ומספר ימי העבודה השבועיים צומצם משישה לחמישה, לפי המתפ"ש.
- מעבר כרם שלום פעל ואפשר יבוא סחורות הומניטריות ומסחריות במשך שישה ימים. במהלך יומיים התאפשר יצוא משלוחי פרחים.
- מעבר הגבול ברפיח פעל במשך יומיים ואפשר יבוא מטענים הומניטריים (מזרונים, שמיכות, אספקה רפואית, בקבוקי מים).
- מעבר ארז פעל במשך שישה ימים והתאפשר מעבר עובדי סיוע בינלאומיים ומעבר מקרים פלסטינים רפואיים והומניטריים בכפוף לאישורים מיוחדים.

יצוא סחורות

מאז ה-17 בינואר 2008 לא התאפשר יצוא סחורות מרצועת עזה, ואולם מאז ה-12 בפברואר ישראל אפשרה את יצואם של 7 מטענים ובהם כ-400 אלף פרחים (שתי משאיות ב-16 וגם ב-9 במרץ) דרך כרם שלום. כיום זמינים בעזה כ-40 מיליון פרחים הממתינים ליצוא. הזדמנות יצוא זו תימשך עד סוף חודש מרץ בלבד, עד תום עונת הפרחים בעזה.

מזומנים

בנק פלסטין מדווח שהבנקים בעזה זקוקים בדחיפות להזרמת מזומנים בגובה 250 מיליון ₪, כדי לאפשר רמה סבירה של פעולות פיננסיות יומיומיות. 42 סניפי הבנקים הפועלים ברצועת עזה סובלים כעת ממחסור במזומנים באופן כללי, ובמיוחד בש"ח ישראלי. תושבי עזה יכולים למשוך סכומים מוגבלים של מזומן בלבד, בין 500-1,000 ₪. בשל המחסור במזומנים, 65 אלף עובדי הרש"פ קיבלו 1,000 ₪ בלבד במסגרת תשלום משכורות חודש פברואר. הפעם האחרונה שבה הוזרמו מזומנים לעזה התרחשה ב-6 בפברואר, כאשר ישראל אפשרה את הזרמתם של 170 מיליון ₪ לרצועה. לפי הבנק, הכסף נאגר בבתיים בשל המגבלות על משיכת מזומנים מהבנקים. אין כל סימן עתידי באשר לתאריך בו תאפשר ישראל משלוח מזומנים נוסף לעזה.

לוגיסטיקה

לאור בקשת האירגונים השותפים בהושטת הסיוע ההומניטרי, אשכול הלוגיסטיקה ממשיך לאסוף מידע על המטענים ההומניטריים הממתנים לקבלת אישור הרשויות הישראליות כדי להישלח לעזה. רשימת המוצרים ומסמכי ההסבר, ובכלל זה רשימת המטענים ההומניטריים שהגיעו ליעדם / נדחו ו/או נמצאים כעת בתהליכי בדיקה ע"י המתפ"ש פורסמו ברשת וניתן להורידם בקישורית הבאה:

<http://www.logcluster.org/gaza09a/supply-chain/clearance-status-of-humanitarian-cargo>

- במהלך השבוע סירבו רשויות ישראל לתת אישור ליבוא ופולים מועשרים, חלבה, שימורי טונה, ביסקוויטים, רסק עגבניות וריבה, במסגרת משלוח של ארגון לא ממשלתי הממומן ע"י USAID. מדובר בסטייה מהמדיניות הקודמת של ממשלת ישראל לאפשר משלוח חבילות מזון לעזה ללא ניתוח המרכיבים. כתוצאה מכך משלוח שלם של חבילות סיוע הומניטרי נתקע במחסנים. בנוסף לכך, משלוח צעצועים של ארגון UNICEF לא קיבל אישור, ונמצא עדיין בתהליך בדיקה במתפ"ש, בכפוף לבדיקה מדגמית של ריכוז העופרת במטען.

מים ותברואה

מספר האנשים הסובלים מהיעדר גישה למים זורמים ירד ועומד כעת על 40 אלף, בהשוואה ל-50 אלף בשבוע שעבר. זאת לאחר שרשות המים העזתית CMWU הצליחה לתקן את באר המים חדיג'ה בבית חאנון ובאר המים אל-עטאטרה בבת לאהייה. בנוסף לכך, 100 אלף אנשים שקיבלו אספקת מים רק פעם אחת מדי 5-6 ימים מקבלים כעת אספקת מים מדי 2-3 ימים.

רשות המים העזתית קיבלה 12 מטענים עמוסים ב-50 טון בטון, חלקי חילוף חשמליים וחומרים הקשורים למערכת התברואה, עבור תיקון מערכות המים שניזוקו. ואולם, ללא אספקת צינורות מים לא תהיה לציוד הנ"ל השפעה משמעותית על מצב המים והתברואה ברצועת עזה.

לפי נתוני ארגון Action Against Hunger, אחד ממיזמי שיקום מערכות המים הוקפא בשל המחסור בחומרים. רק 30% מהציוד הנחוץ הינו זמין בשוק המקומי.

לפי נתוני אונר"א, מספר הילדים מתחת לגיל 3 הסובלים משלשול מימי חמור חצה את סף ההתרעה בתקופת הדיווח, ויש להקפיד על מעקב צמוד אחר התופעה.

ביטחון תזונתי / חקלאות

צה"ל החמיר לאחרונה את המגבלות על אזורי הדיג, והדייגים מוגבלים כעת לדייג במרחק של שלושה מיילים ימיים מהחוף. מגבלות אלה צפויות לפגוע קשות בקהילת הדיג בעזה. לעונת הסרדינים המתקרבת יש פוטנציאל רווחיות גבוה עבור הדייגים, ואולם, ניתן לדוג סרדינים במרחק של 6-8 מיילים ימיים מהחוף בלבד, ומשמעות הדבר היא שהפרודוקטיביות של הדייגים תיפגע קשות אלמלא יוסרו המגבלות. יותר מ-3,000 משפחות, כ-19,500 נפשות, נסמכות ישירות על תעשיית הדיג כמקור הכנסה.

- זמינות רוב מוצרי המזון הבסיסיים בעזה נמצאת כעת ברמה סבירה, הן עבור מזון טרי והן עבור מזון יבש. ואולם, תחום זה מוסיף להיות רגיש ביותר. מוצרים כמו עוף טרי ובשר, חומרי ניקוי, מלח וגז לבישול לא היו זמינים נכון ל-17 במרץ 2009. מחירם של 12 מוצרי מזון התייקר משמעותית בהשוואה לרמה שלפני המלחמה, ובמיוחד סוכר, אורז, בצל, עגבנייה, אבקת חלב, עוף ודגים קפואים. התושבים נסמכים על צריכת עוף קפוא כמקור לאספקת חלבון מן החי, שכן מחיר הבשר, העוף והדגים הינו יקר מדי עבור משפחות רבות. נכון ל-17 במרץ, סך כמות החיטה בתחנות הקמח בעזה עמדה על כ-10,464 טון, כמות שתספיק לצרכי האוכלוסייה במשך כ-24 ימים, עד ה-10 באפריל.

הנוסח המחייב הוא הנוסח האנגלי – לקריאת הדוח בשפה האנגלית פנו לאתר OCHA:

http://www.ochaopt.org/documents/ocha_opt_gaza_humanitarian_situation_report_2009_03_23_english.pdf

בריאות

הושלמה הערכת מצב מקיפה שנערכה בקרב כל המרפאות הראשוניות בקהילה שמפעיל משרד הבריאות, 54 מרפאות. ההערכה התמקדה בסקירת הצוות, הציוד, השירותים ורמות הטיפול, והיא תפורסם בשבוע הבא.

ארגון הבריאות העולמי (WHO), המסייע למשרד הבריאות [הפלסטיני], ערך שלושה מפגשי הכשרת מאמנים (training of trainers), שהתמקדו ב-50 אחיות ו-25 מורים, בנושא תקנון מדידות אנתרופומטריות, מדידות בהן נעשה שימוש למעקב אחר קצב גדילת ילדים במרפאות הראשוניות לטיפול בקהילה ובבתי ספר. ההכשרה תאפשר מעקב אחר הגדילה והמצב התזונתי של ילדי עזה. לפי בית המרקחת של משרד הבריאות, הסתיימה השלמת מלאי 90 אחוז מהתרופות שנתרמו.

הנוסח המחייב הוא הנוסח האנגלי; לקריאת הדו"ח בשפה האנגלית פנו לאתר OCHA:

http://www.ochaopt.org/documents/ocha_opt_gaza_humanitarian_situation_report_2009_03_23_english.pdf